

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

FACTORS AFFECTING BEHAVIOR IN SOLID WASTE SEPARATION AMONG
HOUSEWIVES IN BUNG PHRA SUB DISTRICT, MUANG DISTRICT,
PHITSANULOK PROVINCE

ศรินทร์ทิพย์ บุญจันทร์¹ และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ²

Sarintip Boonjun¹ and Chakkraphan Phetphum²

¹นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

E-mail: sarintip_boonjun@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพหุภาคี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง คือ แม่บ้านในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 199 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 66.33 ($\bar{X}$ = 24.26, S.D. = 3.020) เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีตัวแปรต้นที่ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะ (Beta = 0.317) การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน (Beta = 0.294) การมีตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกของชมรมต่างๆ ในชุมชน (Beta = 0.257) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย (Beta = 0.242) การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ (Beta = 0.198) ทศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ (Beta = 0.183) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Beta = 0.142) โดยทั้งหมดสามารถทำนายพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ได้ร้อยละ 32.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ :

พฤติกรรมการคัดแยกขยะ แม่บ้าน

ABSTRACT

The purpose of this predictive Research was to study factors affecting behavior in solid waste separation among housewives in Bung Phra Sub district, Muang District, Phitsanulok province. The sample were of 199 housewives from Bung Phra Sub district, Muang District, Phitsanulok province. The research tool was the questionnaire. The data were collected during February to March 2016. Data were analyzed by using descriptive statistics and stepwise multiple linear regression.

The findings appeared 66.33 percent of samples ($\bar{X}$ = 24.26, S.D. = 3.020) were Behavior in solid waste separation at good level and the predicting factors of behavior in solid waste separation were composed of 1) perceived benefits and barriers of solid waste separation (Beta = 0.317), 2) the guided of family members and the neighborhood (Beta = 0.294), 3) social position and membership clubs (Beta = 0.257), 4) recognition information about solid waste separation (Beta = 0.242), 5) training of solid waste separation and adding value of solid waste (Beta = 0.198), 6) attitude of solid waste separation (Beta = 0.183), and 7) number of household members (Beta = 0.142). The constructed seven independent variables in the multiple regression have a predictive value of 32.70 percent of the variance in the behavior in solid waste separation with statistical significance at the level of $P < 0.05$.

Keywords :

Behavior in Solid Waste Separation, Housewives

ความสำคัญของปัญหา

ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งจากการพัฒนาเทคโนโลยีมากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย และการอยู่อาศัยของชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา โดยในแต่ละวันจะมีขยะมูลฝอยถึง 3,532,252 ตัน และมีปริมาณขยะเฉลี่ย คิดเป็น 1.2 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน (Hoornweg and Bhada-Tata, 2012) ขยะจำนวนมากเหล่านี้ หากมีการจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธี จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัยของมนุษย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ก่อให้เกิดความรำคาญ ก่อให้เกิดมลพิษและสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงพาหะของโรค โดยในแต่ละปีจะมีผู้เสียชีวิตประมาณ 5,000,000 คน จากโรคที่มีสาเหตุมาจากปัญหาของการจัดการขยะที่ไม่ดีพอ

ในแต่ละปี ประเทศไทยมีปริมาณขยะถึง 26.77 ล้านตัน และในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 26.9 เท่านั้น ที่สามารถคัดแยกประเภทขยะ และนำไปสู่ขั้นตอนการจัดการอย่างเหมาะสม (กรมควบคุมมลพิษ, 2557) ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากกระบวนการจัดการขยะในทุกขั้นตอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การลดและการคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด การเก็บรวบรวมการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้ง การเก็บกักขยะมูลฝอย การขนส่งนำไปยังสถานที่กำจัดขยะหรือแปรรูปขยะ การแปรรูปหรือนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และการกำจัด หรือทำลาย

โดยพบว่า การลดและคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการจัดการขยะ ดังนั้น หากขั้นตอนนี้ไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอ ก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบการจัดการขยะในขั้นตอนที่เหลือได้

ตำบลบึงพระ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 34.18 ตารางกิโลเมตร หรือ 21,362 ไร่ มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบท และมีจำนวน 10 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 7,469 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 16,000 คน ในแต่ละเดือนมีปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดประมาณ 10 – 12 ตัน หรือคิดเป็น 1.33 กิโลกรัมต่อหลังคาเรือนต่อวัน (องค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระ, 2557) ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ และภาระด้านงบประมาณในการจัดการที่ขยะเหมาะสม ดังนั้นจึงได้จัดโครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ และแนวทางการจัดการขยะจากแหล่งกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การเพิ่มมูลค่าของขยะเพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัว การตรวจสอบราคาซื้อขายขยะรีไซเคิล การรณรงค์การใช้ถุงผ้า การนำขยะเปียกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ด้วยการทำน้ำหมัก (EM) หรือปุ๋ยหมัก และการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการขยะเปียกให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งได้ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือ ในการคัดแยกขยะ และลดปริมาณขยะ ผ่านทางช่องทางการสื่อสารในระดับชุมชน ได้แก่ สถานีวิทยุชุมชน เสียงตามสาย การประชุมกลุ่มแกนนำในชุมชน แผ่นพับ วารสาร อินเทอร์เน็ต ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบ 2 ปี พบว่า ประชาชนในตำบลบึงพระส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเท่าที่ควร โดยพบว่า มีครัวเรือนที่มีพฤติกรรม การคัดแยกขยะที่ถูกต้องเหมาะสมเพียงร้อยละ 4.2 เท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้ปริมาณขยะในภาพรวมของตำบลบึงพระที่จัดเก็บได้ มีปริมาณลดลงเพียง ร้อยละ 0.12 เท่านั้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า การดำเนินการแก้ไขปัญหามา ยังไม่ตรงจุดหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยประยุกต์ใช้หลักของ PRECEDE Model ในขั้นตอนที่ 4 ในการวิเคราะห์หาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมคัดแยกขยะของแม่บ้าน ประกอบด้วย ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จะเป็นองค์ความรู้สำคัญ ที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการปัญหาขยะของตำบลบึงพระ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมคัดแยกขยะของแม่บ้านในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive Research) ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ แม่บ้านที่ทำหน้าที่ในการรวบรวม และคัดแยกขยะในครัวเรือน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2,830 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ แม่บ้านในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 203 คน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างจากจำนวนเท่าของตัวแปร ในอัตราส่วน 1: 10 (Comrey and Lee, 1992) ตัวแปรพยากรณ์ที่ศึกษามีจำนวน 14 ตัวแปร ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงมีจำนวน 140 คน และเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของตัวแปรผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 45.0 เป็น 203 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ซึ่งมีเลขที่บ้านของแต่ละหมู่บ้านเป็นหน่วยการสุ่ม มีช่วงการสุ่ม (Sampling interval)

$$\text{จากสูตร } I = \frac{N}{n}$$

เมื่อ I = ช่วงของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Interval)

N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดแบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความรู้เรื่องประเภทขยะและการคัดแยกขยะ เป็นแบบสอบถามแบบ 4 ตัวเลือก (Multiple choices) สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการรับรู้ประโยชน์ อุปสรรคในการคัดแยกขยะ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 ด้านปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การให้บริการของผู้รับซื้อของเก่า (ชาเล้ง) การเข้าถึงระบบกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเข้ารับการอบรมการคัดแยก การเพิ่มมูลค่าของขยะ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 4 ด้านปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัวและเพื่อนบ้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแยกขยะมูลฝอย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ บ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

ตอนที่ 5 ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ บ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ 628/58 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงพระ คัดเลือก อสม. เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 30 คน (3 คนต่อ 1 หมู่บ้าน) โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพิทักษ์สิทธิ และให้เก็บข้อมูลซึ่งใช้แบบสอบถามจำนวน 203 ชุด โดยขอให้เก็บรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยภายใน 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้เก็บข้อมูลได้นำแบบสอบถามส่งคืน จำนวน 199 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.64 ซึ่งผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า ร้อยละ 70.00 (Babbie, 1998) โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล เดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 31 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.72 ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษาในระบบอยู่ระหว่าง 1-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.16 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 30.65 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.27 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 84.92 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรม คิดเป็นร้อยละ 61.81

2. ปัจจัยนำ ความรู้เรื่องประเภทขยะและการคัดแยกขยะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 60.80 ทศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 72.86 และจากการวิเคราะห์การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.45

3. ปัจจัยเอื้อ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาของช่วงระยะเวลาเก็บข้อมูล พบว่า ที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีผู้รับซื้อของเก่า (ซาเล้ง) มารับซื้อขยะที่บ้าน จำนวนเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.77 ในรอบ 1 สัปดาห์ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระได้เก็บขนขยะที่บ้าน จำนวนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.80 และในรอบ 1 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการประชุมฝึกอบรม การคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ คิดเป็นร้อยละ 65.30

4. ปัจจัยเสริม การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.26 และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะจากแหล่งต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.70

5. พฤติกรรมการคัดแยกขยะ จากการวิเคราะห์ พบว่า พฤติกรรมการคัดแยกขยะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 66.33

6. ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอมะนัง จังหวัดพิษณุโลก รวม 7 ตัว ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะ ($\beta = 0.317$) รองลงมาคือ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน ($\beta = 0.294$) ตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกชมรม ($\beta = 0.257$) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\beta = 0.242$) การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ ($\beta = 0.198$) ทักษะเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ($\beta = 0.183$) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ($\beta = 0.142$) โดยปัจจัยที่กล่าวมามีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 32.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในตำบลบึงพระ อำเภอมะนัง จังหวัดพิษณุโลก

ปัจจัยทำนาย	b	Std.Err.	β	t	p-value
- การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะ	0.447	0.085	0.317	5.265	0.000*
- การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน	0.474	0.097	0.294	4.900	0.000*
- ตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกชมรม	1.593	0.380	0.257	4.191	0.000*
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย	0.229	0.058	0.242	3.943	0.000*
- การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ	1.248	0.389	0.198	3.207	0.002*
- ทักษะเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ	0.243	0.079	0.183	3.088	0.002*
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.349	0.154	0.142	2.268	0.024*

p-value < 0.05, Constant = -4.211, R = 0.593, Adjusted R² = 0.327

จากผลการวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านเป็นสมการในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7$$

สามารถนำผลการวิเคราะห์มาแทนค่าสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

พฤติกรรมการคัดแยกขยะ = -4.211 + 0.447 (การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะ) + 0.474 (การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน) + 1.593 (ตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกชมรม) + 0.229 (การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย) + 1.248 (การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ) + 0.243 (ทักษะเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ) + 0.349 (จำนวนสมาชิกในครัวเรือน)

+ 1.248 (การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ) + 0.243 (ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ) + 0.349 (จำนวนสมาชิกในครัวเรือน)

อภิปรายผล

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก การที่มีสมาชิกในครัวเรือนหลายคน ทำให้ได้รับการแนะนำให้คัดแยกขยะก่อนทิ้งอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของคนในครัวเรือนเป็นการกระตุ้น และส่งผลให้แม่บ้านมีพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของชาญวดี อุดแก้ว (2551) ที่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดระยอง พบว่า ขนาดครัวเรือนส่งผลต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน

2) ตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกของชมรม มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก การมีตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกชมรมทำให้เกิดภาวะความเป็นผู้นำชุมชน และมีความยินดีในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะในชุมชน และการเข้าร่วมประชุม ร่วมกิจกรรมของชมรม ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะจากบุคคลต่าง ๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ อสม. อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้มีพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Ekere, Mugisha and Drake (2009) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะในครัวเรือนแถบทะเลสาบวิกตอเรีย รัฐยูกันดา พบว่า การเป็นสมาชิกขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะในครัวเรือน

3) ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก ทัศนคติ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ เป็นพฤติกรรมภายในซึ่งจะกำหนดพฤติกรรมภายนอก ดังนั้น แม่บ้านที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะที่ดีส่งผลให้เกิดพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะอยู่ในระดับดีด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา ปานพรม (2554) ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือนเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทัศนคติต่อการคัดแยกขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน

4) การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะ มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการคัดแยกขยะก่อนทิ้งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำ และมีการรับรู้อยู่ในระดับดี ว่าการคัดแยกขยะช่วยให้พนักงานเก็บขยะทำงานได้สะดวกขึ้น อีกทั้งยังทำให้สามารถลดปริมาณขยะลงได้ รวมถึงการคัดแยกขยะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนอาจได้รับผลกระทบ จึงมีผลต่อพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของมาฆรัตน์ กลั่นกลิ่นหอม (2555) พบว่า ในการพัฒนาพฤติกรรมมีการคัดแยกขยะของประชาชนให้ดีขึ้นนั้น ควรให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่ชุมชนอาจได้รับ

ผลกระทบ ควรมีการจัดกิจกรรมการรณรงค์ในทุกพื้นที่โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นให้ทุกครัวเรือนคัดแยกขยะก่อนทิ้งเสมอ

5) การเข้ารับการอบรมการคัดแยกขยะ และการเพิ่มมูลค่าของขยะ มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ารับการอบรม เป็นกระบวนการที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความชำนาญเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการคัดแยกขยะ สอดคล้องกับการศึกษาของบุญจง ขาวสิทธิวงษ์ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา พบว่า ความยินดีในการมีส่วนร่วมคัดแยกมูลฝอย และความยินดีในการมีส่วนร่วมคัดแยกมูลฝอยเมื่อมีบริบทของชุมชนสนับสนุน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย

6) การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้านส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก การได้รับคำแนะนำการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน จะสามารถพัฒนาพฤติกรรมการคัดแยกขยะที่ถูกต้องและดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Ekere, Mugisha and Drake (2009) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะในครัวเรือนแถบทะเลสาบวิกตอเรีย รัฐยูกันดา พบว่า อิทธิพลของเพื่อนบ้านส่งผลต่อการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะในครัวเรือน

7) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ เป็นแรงผลักดันให้มีผลกระตุ้นต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อทางโทรทัศน์ บุคคลต่าง ๆ ที่มีบทบาทในสังคม รวมถึงวิทยุ สอดคล้องกับการศึกษาของเขมะศิริ นิซหาร (2546) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการแยกขยะมูลฝอย มีผลต่อพฤติกรรมการแยกขยะมูลฝอยของประชาชน

8) อายุไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันนี้เป็นยุคแห่งการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ทำให้คนที่มีความอายุมากหรือน้อย ก็สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย ทุกที่ ทุกเวลา ขัดแย้งกับการศึกษาของฉมาลีสา เนียมมณี และเกศสิริ ปันธุระ (2549) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า อาชีพ ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน

9) ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษาในระบบไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับการศึกษาในระดับใดก็ตามทำให้เกิดความรู้ แต่การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคในการคัดแยกขยะนั้นเกิดจากกระบวนการทางความคิดกลั่นกรองความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ไม่ว่าจะได้รับการศึกษาอยู่ในระดับใดก็ตาม สามารถที่จะเกิดการรับรู้ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ทำให้เกิดความตระหนักในการคัดแยกขยะ จนเกิดพฤติกรรมการคัดแยกขยะออกมาได้ สอดคล้องกับการศึกษาของชัยพร แพภิรมย์รัตน์ (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการคัดแยกขยะ และ

แนวทางการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนบ้านซากแก้ว เทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย

10) อาชีพเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ดังนั้น ไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็ตามไม่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ ทั้งนี้เนื่องจาก การคัดแยกขยะไม่ได้สร้างผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อหน้าที่การงาน เพราะการคัดแยกขยะไม่ได้ทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของทิพย์วรรณ สุพิเพชร (2556) ที่พบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ของแม่บ้านในอาคารที่พักอาศัยของกรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1 เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

11) รายได้ต่อเดือนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อาจเป็นเพราะ การคัดแยกขยะไม่จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงมาก อีกทั้งพฤติกรรมการคัดแยกขยะมาจากการต้องการภายในของแต่ละบุคคล รวมถึงแรงกระตุ้นที่ได้รับจากบุคคลในครอบครัว ดังนั้น รายได้ต่อเดือนจึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งนภา เมฆมัยพันธ์ (2546) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน

12) ความรู้เรื่องประเภทขยะ และการคัดแยกขยะ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ความรู้ที่ได้รับ ไม่ได้ก่อให้เกิดความตระหนักให้เห็นถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะ จนเมื่อได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และครอบครัวของตนเอง จึงจะเกิดพฤติกรรมการคัดแยกขยะ ดังนั้น การได้รับความรู้ในระดับมากหรือน้อย จึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ สอดคล้องกับการศึกษาของธนภรณ์ พรหมมูล ธีรรัตน์ วิไลรัตน์ และสุปรียา ชามพูนท (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนที่มีการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

13) การมีผู้รับซื้อของเก่า (ชาเล้ง) ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อาจเพราะในปัจจุบันธุรกิจการรับซื้อขยะรีไซเคิลของบริษัทหวั่นพิชัย มีการขยายกิจการเพิ่มจำนวนสาขามากขึ้น ทำให้สะดวกในการนำขยะรีไซเคิลที่คัดแยกไปขายได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอผู้รับซื้อขยะ (ชาเล้ง) มารับซื้อถึงบ้าน ขัดแย้งกับการศึกษาของรุ่งนภา เมฆมัยพันธ์ (2546) ที่พบว่า การมีผู้รับซื้อของเก่า (ชาเล้ง) เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

14) การเข้าถึงระบบการกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจาก มีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะ ว่าการคัดแยกขยะที่ยังใช้ได้ ช่วยสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัว อีกทั้งการเก็บขนขยะขององค์กรบริหารส่วนตำบลบึงพระ ไม่มีการจัดเก็บขยะแบบแยกประเภท จึงทำให้การเข้าถึงระบบการกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งนภา เมฆมัยพันธ์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะ

ของแม่บ้านในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริการเก็บขยะของหน่วยงานไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการรับรู้ประโยชน์ของการคัดแยกขยะ และสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะ พร้อม ๆ กับการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการคัดแยกขยะ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะในครัวเรือน และขยายผลไปถึงพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในครัวเรือน เช่น การลดการใช้ขยะ การกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2557). สถานการณ์ขยะของไทย วิกฤตขยะ 26 ล้านตัน กำจัดได้อย่างถูกต้อง แค่ 7.2 ล้านตัน. สืบค้นจาก <http://thaipublica.org/2014/09/thailands-garbage-crisis/>.
- เชเมศิริ นิซากร. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการแยกขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขต พญาไท กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- จรรยา ปานพรหม. (2554). การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน: เทศบาลตำบล คลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิชาการค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์ สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยพร แพรภิรมย์รัตน์. (2552). พฤติกรรมการคัดแยกขยะและแนวทางการส่งเสริมการคัดแยกขยะ มูลฝอยของประชาชนบ้านซากแก้ว เทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญวุฒิ อุดแก้ว. (2552). พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลกองดิน จังหวัดระยอง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ฉมาลีสา เนียมมณี และเกศศิริ ปั่นธนะ. (2549). พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนใน เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา.
- ทิพย์วรรณ สุพิเพชร. (2556). พฤติกรรมของแม่บ้านในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอาคารที่พักอาศัย ของกรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1 (ปต่อ.1) เขตหลักสี่. วารสารวิทยบริการ. 24(1), 84-94.
- ธนภรณ์ พรหมมูล, อีรรัตน์ วิไลรัตน์ และสุปรียา ชามพูนท. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชน (กรณีศึกษาชุมชนที่มีการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก). การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วท.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- บุญจง ขาวสิทธิวงษ์. (2554). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขต
ยานนาวา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 16(3), 158-159.
- มาฆรัตน์ กลั่นกลิ่นหอม. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลท่าจีน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเอกสุขศึกษา ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งนภา เมฆมัยนันท์. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในเขต
บางซื่อ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระ. (2557). **แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2558 – 2560**.
- Babbie. (1998). **Survey Research Methods**. (2nd ed.). USA.
- Comrey and Lee. (1992). **A First Course in Factor Analysis**. 2nd ed. New Jersey:
Hillsdale.
- Ekere., Mugisha. and Drake. (2009). Factors influencing waste separation and
utilization among households in the Lake Victoria crescent, Uganda. **Waste
Management**. 29(12), 3047-3051.
- Hoornweg and Bhada-Tata. (2012). **What a waste : A global review of solid waste
management**. Washington DC: World Bank.